

УДК 378.046-021.68:37.091.313:373.3.011.3-051(045)

Олена Муращенко

ORCID iD 0000-0002-5887-1752

здобувач кафедри початкової освіти,
Запорізький обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти
Запорізької обласної ради,вул. Незалежної України, 57–А, 69035 Запоріжжя, Україна,
murashchenko.olena.2017@gmail.com

СТВОРЕННЯ ЄДИНОГО ОСВІТЬНОГО ПРОСТОРУ ЗАКЛАДІВ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

У статті теоретично обґрунтовано шляхи створення єдиного освітнього простору закладів післядипломної освіти на засадах інтеграції навчально-професійної, науково-дослідницької та соціально-культурної діяльності педагогів як необхідної складової підготовки вчителів початкових класів до інтегрованого навчання, розглянуто різні підходи до визначення дефініції «освітній простір» у дослідженнях вітчизняних і зарубіжних учених у порівняльному аналізі з поняттям «освітнє середовище» та схарактеризовано психолого-педагогічні умови розвитку інтеграційного освітнього простору закладів післядипломного навчання.

На основі проведеного аналізу автором запропоновано виділити систему компонентів, які складають структуру простору післядипломної освіти та є інтеграторами в його створенні, зроблено акцент на концептуальних інтеграційних основах створення освітнього простору

Ключові слова: вчителі початкових класів; заклади післядипломної освіти; інтеграційний освітній простір; інтеграція; навчально-професійна діяльність; науково-дослідницька діяльність; соціально-культурна діяльність.

<https://doi.org/10.28925/1609-8595.2019.4.1318>

Вступ. Процес модернізації системи освіти в Україні орієнтує вчителів на пошук інноваційних технологій і методів навчання. У цьому контексті інтегроване навчання виступає перспективним засобом розвитку освітньої галузі та технологією переходу від традиційної парадигми до інноваційної освіти. Сучасні вчителі початкових класів усвідомлюють основні завдання Державного стандарту нової початкової школи та оновлення змісту освітньої системи Нової української школи, вбачають необхідним перетворення гігантського обсягу інформації в індивідуальне інтелектуальне знаряддя та надбання особистості учнів, формування ключових компетентностей, розвиток наскрізних умінь молодших школярів шляхом реалізації ідеї впровадження інтегрованого навчання в загальноосвітніх закладах. Активізувати творчі здібності педагогів та вдосконалити їх професійну майстерність здатна система післядипломної освіти, метою якої є формування фахових умінь у процесі системного й цілеспрямованого навчання завдяки створенню педагогічних умов підготовки та єдиного освітнього простору як фактору свідомої діяльності, розвитку та самореалізації вчителя.

Поява категорії освітній простір закладів післядипломної освіти спрямовує науковців до теоретичного аналізу даної області педагогічних знань. Учені М. Віленський (2002), О. Мещерякова (2002), П. Образцов, В. Сластьонін (1997), А. Уман та ін. розрізняють дві тенденції педагогічних досліджень з аналізованої проблеми, а саме, прагнення сучасних дослідників розглядати педагогічні явища в межах єдиного освітнього простору та окремих підпросторів: соціального, дидактичного, виховного,

індивідуального тощо; теоретичні проблеми психології створення освітнього простору та професійного розвитку людини узагальнюють С. Данілова, Е. Зеєр, Е. Симанюк та інші; порівнюють сутність понять «освітній простір» і «середовище» П. Бурдье, Г. Зіммель, В. Львіна, Н. Рибка (2005), П. Сорокіна та ін. Сучасний зміст теорії освітнього простору складається під впливом ідей М. Боритка (2001), О. Данілюка, Н. Рибки (2005), А. Семенової (2009), В. Слободчикова (1997), Т. Ткач (2008) та інших науковців.

Метою статті є теоретичне обґрунтування шляхів створення єдиного освітнього простору закладів післядипломної освіти на засадах інтеграції навчально-професійної, науково-дослідницької та соціально-культурної діяльності вчителів початкових класів як необхідної складової їх підготовки до інтегрованого навчання.

Сформульована мета вимагає розв'язання низки конкретних завдань, а саме:

- визначити сутність і зміст дефініції «інтеграційний освітній простір»;
- проаналізувати специфіку навчально-професійної, науково-дослідницької та соціально-культурної діяльності вчителів початкових класів у закладах післядипломної освіти як складових єдиного освітнього простору;
- охарактеризувати систему компонентів, які складають структуру освітнього простору закладів післядипломної освіти та є інтеграторами в його створенні;
- обґрунтувати шляхи створення інтеграційного освітнього простору закладів післядипломної освіти на основі встановлення взаємозв'язків між його структурними компонентами та різними видами діяльності його слухачів.

Сутність і зміст поняття інтеграційний освітній простір. Дефініція «освітній простір» з'явилася в науковій лексикі порівняно недавно й стоїть в одному понятійному ряді з визначенням «освітнє середовище», яке отожднюється з ним, а деколи вживається як синонім. Однак, ці поняття не корелюють між собою, порівняємо їх значення. Середовище – це зовнішня стосовно внутрішньої особистості область наповнена значущими для неї предметами та комунікаціями з іншими особами. У змістовному аспекті освітнє середовище – це стійка сукупність предметів і засобів навчальної діяльності, навчальної інформації, освітніх норм і регламенту навчальної комунікації, з якою взаємодіє особистість. Основою середовища є даність, а не результат цілеспрямованої конструктивної діяльності людини, на відміну від освітнього простору, який характеризується результатом творчої, свідомої та інтегруючої діяльності педагогів (Сериков, 1999).

Уведення поняття «освітній простір» обумовлене становленням гуманістичної парадигми освіти, яке сприяло застосуванню терміну в філософських, психологічних та педагогічних дослідженнях. Простором освіти є простір спільної життєдіяльності, де відбувається зустріч людей різних вікових груп, визначаються загальні цілі та відбувається освіта людини (Слободчиков, 1997).

У своїй роботі «Організація розвивального освітнього простору в інноваційній школі» В. Степанов (1999) використовує термін «розвивальний освітній простір», який означає спеціально змодельовані місце й умови, що мають розвивальну спрямованість, багатofункціональний соціальний простір, що забезпечує різноманітні варіанти вибору оптимальної траєкторії розвитку відповідно до індивідуальним особливостям її фізичного, соматичного, психічного, духовно-морального та соціального здоров'я (с. 13, 25–26). Суттєвий внесок у теоретичне усвідомлення освітнього простору зробив М. Боритко (2001). Він розглядає соціально-культурний виховний простір у якості спеціально організованого педагогічного середовища як системи педагогічних факторів і умов розвитку дитини (с. 10–14). Важливим етапом розробки поняття освітній простір стає його використання в наукових дослідженнях. В. Віленський та О. Мещерякова (2002) розглядають освітній простір як педагогічну категорію й проводять аналіз вживання даного поняття в науковій літературі (с. 8–12).

Таким чином, в освітньому просторі, на відміну від освітнього середовища, педагоги та учні беруть участь у його створенні як рівноправні суб'єкти. Головним принципом його розвитку є інтеграція та процес створення нових якостей об'єктів через діалектичну взаємодію суб'єктів, процесів, структурних підрозділів. Діалектичні відношення передбачають розв'язання суперечностей між системами просторових компонентів, наприклад, між різними видами діяльності.

Представимо інтеграційний освітній простір закладу освіти як систему суб'єктів, цілей, змісту, засобів і процесів діяльності із заданими характеристиками, в якій здійснюється діалектична взаємодія елементів на засадах інтеграції.

На підставі того, що законом розвитку освітнього простору є боротьба та єдність протилежностей,

діалектична взаємодія його компонентів складає умову його саморозвитку, а суб'єктивність позиції учнів сприяє їх особистісному розвитку. Водночас, процес створення інтеграційного освітнього простору здійснюється в межах постійного творчого саморозвитку, створення інноваційних педагогічних засобів конструювання цілісного педагогічного процесу.

Психологічною умовою особистісного розвитку в такому освітньому процесі є діалектична взаємодія процесів виявлення унікальності сутності людини й залучення її в загальноприйняті норми. Обумовленість цих процесів забезпечує рефлексія, яка відповідає за усвідомлення особистістю мотивів своєї поведінки.

Педагогічною умовою активізації зазначених процесів є організація спільної діяльності навчання, творчості тощо. Отже, сутність інтеграційного освітнього простору розкривається в характері його власної діяльності, а його функція полягає в створенні умов взаємодії внутрішнього світу учнів з соціокультурним середовищем на основі діалектичної взаємодії, сприяє розвитку особистості та підвищенню якості освіти.

Структура освітнього простору закладів післядипломної освіти. Кожний простір має свої узагальнюючі характеристики, визначення яких змінюється в залежності від концепції конструювання його поліфункціональної діяльності. Розглянемо освітній простір закладів післядипломної освіти та його компоненти, констатація яких здійснюється на підставі інтеграційного підходу, загальних дидактичних закономірностей культуровідповідності й природовідповідності та принципів інтеграційного навчання.

1. *Науково-цільовий компонент освітнього простору* в системі післядипломної освіти характеризує мету та методологічні основи навчання його слухачів згідно з принципом культуровідповідності, зокрема відповідності освіти вимогам суспільства й часу, в якому вони живуть, а саме:

- наявність нормативно-правової та концептуальної основи передбачає підготовку всіх необхідних для функціонування документів та розробку наукової концепції розвитку закладу в межах гармонізації цілей суспільства та особистості здатної інтегрувати в суспільство;

- гуманістичний характер системи цінностей прийнятих у закладі передбачає зв'язок цінностей педагогів і слухачів курсів, відповідність моральних норм сучасного суспільства національним особливостям та специфіці регіону.

2. *Змістовно-інформаційний компонент освітнього простору закладів післядипломної освіти* характеризує наукові основи побудови його змісту відповідно до інтеграційного принципу науковості й життєвої орієнтації навчання, а саме:

- діалектика природничо-наукових і гуманітарних знань та способів пізнання природничих і гуманітарних культур передбачає синтез різних типів інформації, сприяє цілісному розвитку особистості та відтворює цілісну картину світу;

- гармонізація теоретичної й практико-орієнтованої інформації змісту освіти та розвиток в єдності мислення й практичного досвіду пояснює розвиток дослідницьких здібностей, збагачення досвіду

розв'язання науково-предметних і життєвих проблем.

3. *Операційно-діяльнісний компонент освітнього простору* виявляється на основі інтеграційного принципу системності та наукових основ процесу навчання (діалектичного мислення, інтеграції методологій, методів, моделей діяльності, які знаходяться у відповідності різних парадигм навчання), разом з тим:

- сприяє формуванню особистісного досвіду слухачів, який дозволяє розв'язувати життєві проблеми в умовах інтеграції предметної й надпредметної діяльності;

- передбачає цілісний освітній процес, який здійснюється на основі єдності інновацій і традицій.

4. *Комунікативний компонент простору закладів післядипломної освіти* пояснюється інтеграційним принципом діалогічності, відповідно до якого здійснюється діалектична взаємодія всіх суб'єктів навчання та відбувається їх розвиток, наприклад:

- наявність високого рівня ціннісно-орієнтованої єдності в просторі;

- культивування в межах простору діалогічних відношень, які характеризуються узгодженістю, гармонізацією цінностей на основі взаєморозуміння, довіри, взаємоповаги, підтримки почуття особистісної гідності кожного суб'єкта, емпатії та конструктивного розв'язання конфліктів.

5. *Предметно-просторовий компонент освітнього простору* забезпечує оптимальні умови організації навчального процесу відповідно до принципу природовідповідності, у межах якого забезпечується гармонія природи та людини:

- здоров'язберігаючий потенціал простору, що культивує єдність фізичного й духовного, розумового та морального розвитку учнів;

- єдність естетичного й раціонального в навчальному процесі та його матеріально-технічне оснащення відповідно до сучасного рівня розвитку науки.

Проаналізуємо навчально-професійну, науково-дослідницьку та соціально-культурну діяльність вчителів, яка складає структуру освітнього простору закладів післядипломної освіти та є інтеграторами в його створенні.

1. *Навчально-професійна діяльність учителів початкових класів у закладах післядипломної освіти* спрямована на пізнання фахових знань, формування умінь і навичок, розвиток професійних якостей та удосконалення загальної педагогічної культури. Науковці О. Асмолов (2002), А. Вербицький, О. Кочнева (2012), Є. Клімов, М. Пряжніков та інші науковці підкреслюють інтеграційний характер цього виду діяльності та вбачають його специфіку в можливості розкрити залежність пізнання світу людини від роду цінностей, цілей, установ, потреб, емоцій і минулого досвіду (Асмолов, 2002). Провідна роль навчально-професійної діяльності полягає в проектуванні процесу навчання та організації власної практичної діяльності слухачів курсів у закладах післядипломної освіти, отриманні досвіду та застосовуванні його в реальному житті, подоланні розриву між теоретичними знаннями й практичними вміннями, усвідомленні дефіциту необхідних інформаційних, компетентнісних та інших ресурсів і плануванні способів їх поповнення, проектуванні можливого результату (Кочнева, 2012).

Разом з тим, сформовані навички ефективного проектування процесу навчання в системі післядипломної освіти дозволяють учителям визначити сенс власної навчально-професійної діяльності та реалізувати свою зону найближчого розвитку за умови наявності внутрішнього мотиву навчання згідно з теорією Л. Виготського про відмінність особистісної та суспільної поведінки.

Побудоване таким чином навчання, в якому викладач створює умови для трансформації регламентованого навчання в активне, дозволяє здійснювати професійний розвиток учителів початкових класів та формує їх свідомість.

2. *Науково-дослідницька діяльність учителів початкових класів у закладах післядипломної освіти* спрямована на розвиток їх професійних компетентностей та функціонального досвіду дослідження як універсального способу засвоєння дійсності. У психолого-педагогічних роботах цей вид діяльності інтерпретується як діючий засіб особистісного розвитку, який здійснюється в логічно систематизованій послідовності із застосуванням методів наукового пізнання та передбачає отримання науково обґрунтованих результатів, які сприяють цілеспрямованій гармонізації соціальної реальності (Сластьонін, 1997).

Метою наукової роботи слухачів курсів у післядипломній освіті є перехід від засвоєння готових знань до оволодіння методами отримання нового досвіду, придбання навичок самостійного аналізу явищ з використанням наукових методик та реалізації основних задач наукової роботи. Дослідницька діяльність різноманітна за своїм змістом і напрямками, формами та методами. Вона включає два компоненти: навчально-дослідницьку роботу вчителів початкових класів у межах навчального часу та науково-дослідницьку роботу поза навчанням.

У межах навчального часу з метою збагачення традиційних форм організації навчального процесу розвиток дослідницьких умінь слухачів можливої за умови використання засобів розвивального, проблемного, евристичного навчання, головна задача яких полягає в постановці пізнавальних суперечностей у процесі вивчення різних дисциплін. Знання отримані в результаті дослідження виступають слідством пізнавальної діяльності, що складається з постановки проблеми, вивчення теоретичного матеріалу, збору інформації, її аналізу та узагальнення, добори методик дослідження, практичне їх застосування та підведення підсумків.

3. *Соціально-культурна діяльність учителів початкових класів в умовах післядипломної освіти* спрямована на розвиток адаптованості та міжособистісних відношень, формування системи ціннісних орієнтацій та переконань, соціально-комунікативних якостей необхідних у професійній діяльності та створення умов для творчої самореалізації особистості. До ключових особливостей соціально-культурної діяльності М. Дуранов (2006) відносить наступне:

- інтеграцію соціокультурного простору, надання йому творчої спрямованості;
- трансляцію культурних цінностей від покоління до покоління;
- надання педагогічному процесу розвивального характеру;

- внесення в педагогічний процес культури відношень і взаємовідношень;
- розвиток культури потреб, які виступають ядром спрямованості особистості;
- формування культури рефлексивної діяльності, включаючи підвищення кваліфікації та відповідальності за свою професійно-педагогічну діяльність (с. 12–13).

Соціально-культурна діяльність становить систему, яка виконує освітню, розвивальну, контролюючу, дисциплінарну, адаптаційну, комунікативну та інтегруючу функції, зокрема, вона виступає провідною ланкою для інтеграції вчителів початкових класів у нове освітнє середовище, підвищення рівня їх соціальної адаптованості та створення умов розвитку міжособистісних відношень.

Соціальною адаптацію розглядають у контексті процесу інтеграції людини в суспільство, у результаті якого відбувається формування свідомої та рольової поведінки, здатності до встановлення міжособистісних відношень з оточуючими.

Інтеграція навчально-професійної, науково-дослідницької та соціально-культурної діяльності вчителів початкових класів як основа створення інтеграційного освітнього простору закладів післядипломної освіти. Навчальний процес у системі післядипломної освіти, який створюється на основі інтеграції навчально-професійного, науково-дослідницького та соціально-культурного видів діяльності, носить надпредметний характер, оскільки організований таким чином освітній простір сприяє встановленню взаємозв'язків між внутрішнім світом слухачів та соціокультурним середовищем з метою розвитку цілісної людини здатної інтегруватися в суспільство.

Розвиток особистісного досвіду вчителів початкових класів та їх підготовка до професійної діяльності в закладах післядипломної освіти має здійснюватися в умовах надпредметної діяльності в процесі розв'язання життєво-орієнтованих проблем та виходити за межі навчальних сюжетів і ситуацій. Активізація науково-дослідницької діяльності потребує переходу від засвоєння готових знань до оволодіння методами отримання нового досвіду, навичок самостійного аналізу з використанням наукових методик та реалізації освітніх задач дослідницької роботи, вміння застосовувати теоретичні знання й сучасні методи наукових досліджень у професійній діяльності. Регламентована діяльність вирішує задачі планування та своєчасного вивчення програмного навчального матеріалу, створення логічної послідовності етапів навчання та їх змісту, діагностичного формування цілей, ефективному

навчанню умінням і навичкам алгоритмічних дій та дисципліні.

В основі логіки навчального процесу створеного за таких умов знаходиться закон діалектичної взаємодії, який розкриває єдність інноваційної та традиційної діяльності в залежності від психічного розвитку, вікових особливостей суб'єктів навчання й педагогічної ситуації та єдність індивідуальних і колективних технологій навчання вчителів початкових класів, яка визначається в межах простору діалогічних відношень і соціально-культурної діяльності.

Водночас, способи колективного навчання ґрунтуються на діалозі й розвивають ініціативу, здатність брати на себе відповідальність, робити самостійний вибір, бути організованим та уміти спілкуватися з людьми. Діалогічні відношення характеризуються узгодженістю та гармонізацією цінностей на основі взаєморозуміння, взаємоповаги й конструктивного розв'язання конфліктів. Синтез технологій колективного й індивідуального навчання дозволяє здійснювати в єдності розвиток індивідуальності кожного суб'єкта навчання та його соціалізацію.

Саме професійна мобільність учителів початкових класів визначає їх потребу й готовність до творчої діяльності, здатність орієнтуватися в ситуації невизначеності й спонтанності, здатність до прогнозування, подолання труднощів, конструктивної рефлексії, генерування ідей та нестандартних рішень.

Висновки. Отже, проведені дослідження підтверджують, що сутність єдиного освітнього простору закладів післядипломної освіти розкривається в характері діяльності його слухачів, його функція полягає в створенні умов для встановлення взаємозв'язків між внутрішнім світом слухачів курсів і соціокультурним середовищем завдяки інтеграції навчально-професійної, науково-дослідницької та соціально-культурної видів діяльності на основі діалектичної взаємодії логіки навчального процесу, логіки розвитку суб'єктів навчання та логіки соціокультурної адаптації в новому освітньому середовищі для реалізації дидактичної задачі підготовки педагогів до впровадження інтегрованого навчання в початковій школі.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо у виявленні засобів для реалізації проблеми створення інтегрованого освітнього простору закладів післядипломної освіти, обґрунтуванні системи заходів, необхідних для вирішення зазначеної проблеми та підготовці методичних рекомендацій для їх використання на практиці.

Література

- Асмолов О. Г. Психология личности: Принципы общепсихологического анализа. Москва: Академия, 2002. 416 с.
- Борытко М. М. Педагог в пространствах современного воспитания: монография. Волгоград: Перемена, 2001. 214 с.
- Виленский М. Я., Мещерякова Е. В. Образовательное пространство как педагогическая категория. *Педагогическое образование и наука*. 2002. № 2. С. 8–12.
- Дуранов М. Е. Управление профессиональным образованием будущего специалиста в высшей школе (социокультурный аспект): монография. Челябинск: ЧГАКИ, 2006. 337 с.
- Кочнева Е. М. Концептуальные основы подготовки студентов к проектированию будущей профессиональной деятельности: монография. Нижний Новгород: НГПУ им. К. Минина, 2012. 186 с.

- Рибка Н. М. Єдиний освітній простір як інтегрована система: соціально-філософський аналіз: автореф... канд. філософ. наук: 09.00.03. Одеса, 2005. 24 с.
- Семенова А. В. Теоретичні і методичні засади застосування парадигмального моделювання у процесі професійної підготовки майбутніх учителів: автореф. дис. ... докт. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Тернопіль, 2009. 42 с.
- Сериков В. В. Образование и личность. Теория и практика проектирования педагогических систем. Москва: Логос, 1999. 272 с.
- Сластёнин В. А. Педагогика: инновационная деятельность. Москва: Магистр, 1997. 308 с.
- Слободчиков В. И. Образовательная среда: реализация целей образования в пространстве культуры. Новые ценности образования. 1997. Вып. 7. С. 177–184.
- Степанов В. М. Организация развивающего образовательного пространства в инновационной школе: дис. ... канд. пед. наук. Иркутск, 1999. 190 с.
- Ткач Т. В. Освітній простір особистості: психологічний аспект: монографія. Київ: Інститут ім. Г. С. Костюка АПН України, 2008. 272 с.

References

- Asmolov, O. G. (2002). *Psihologiya lichnosti: Principy obshepsihologicheskogo analiza [Personality Psychology: Principles of General Psychological Analysis]*. Moscow, Russia: Academy (rus).
- Borytko, M. M. (2001). *Pedagog v prostranstvah sovremennogo vospitaniya: monografiya [A teacher in the spaces of modern upbringing: a monograph]*. Volgograd, Russia: Changes (rus).
- Vilensky, M. Ya. & Meshcheryakova, E. V. (2002). *Obrazovatelnoe prostranstvo kak pedagogicheskaya kategoriya [Educational space as a pedagogical category]*. *Teacher education and science*, 2, 8–12 (rus).
- Duranov, M. E. (2006). *Upravlenie professionalnym obrazovaniem budushego specialista v vysshej shkole (sociokulturnyj aspekt): monografiya [Management of professional education of the future specialist in higher education (socio-cultural aspect): monograph]*. Chelyabinsk, Russia: CHGAKI (rus).
- Kochneva, E. M. (2012). *Konceptualnye osnovy podgotovki studentov k proektirovaniyu budushej professionalnoj deyatel'nosti: monografiya [Conceptual bases of students' preparation for designing future professional activity: monograph]*. Nizhny Novgorod, Russia: NGPU imeni K. Minina (rus).
- Rybka N. M. (2005). *Yediniy osvitynij prostir yak integrovana sistema: socialno-filosofskiy analiz [Unified educational space as an integrated system: socio-philosophical analysis]: Extended abstract of candidate's thesis: 09.00.03*. Odessa, Ukraine (ukr).
- Serikov, V. V. (1999). *Obrazovanie i lichnost. Teoriya i praktika proektirovaniya pedagogicheskikh sistem [Education and personality. Theory and practice of designing pedagogical systems]*. Moscow, Russia: Logos (rus).
- Slastionin, V. A. (1997). *Obrazovanie i lichnost. Teoriya i praktika proektirovaniya pedagogicheskikh sistem [Pedagogy: innovative activity]*. Moscow, Russia: Master (rus).
- Slobodchikov, V. I. (1997). *Obrazovatel'naya sreda: realizatsiya celej obrazovaniya v prostranstve kultury [Educational environment: realization of the goals of education in the space of culture. New values of education*, 7, 177–184 (rus).
- Stepanov, V. M. (1999). *Organizatsiya razvivayushchego obrazovatel'nogo prostranstva v innovatsionnoy shkole [Organization of educational educational space in an innovative school]: Candidate's thesis*. Irkutsk, Russia (rus).
- Tkach, T. V. *Osvitnii prostir osobystosti: psykholohichnyi aspekt: monohrafia [Educational space of the individual: psychological aspect: monograph]*. Kyiv, Ukraine: Instytut imeni H. S. Kostiuka APN Ukrainy (ukr).

СОЗДАНИЕ ЕДИНОГО ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОСТРАНСТВА ЗАВЕДЕНИЙ ПОСЛЕДИПЛОМНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Муращенко Елена,
соискатель кафедры начального образования,
Запорожский областной институт последипломного педагогического образования
Запорожского областного совета,
ул. Независимой Украины, 57–А, 69035 Запорожье, Украина,
murashchenko.olena.2017@gmail.com

В статье теоретически обоснованы пути создания единого образовательного пространства заведений последипломного образования на основе интеграции учебно-профессиональной, научно-исследовательской и социально-культурной деятельности педагогов как необходимой составляющей подготовки учителей начальных классов к интегрированному обучению. Рассмотрены разные подходы к определению дефиниции «образовательное пространство» в исследованиях отечественных и зарубежных ученых в сравнительном анализе с понятием «образовательная среда» и охарактеризованы психолого-педагогические условия развития интегрированного образовательного пространства заведений последипломного обучения.

На основе проведенного анализа автором предложено выделить систему компонентов, которые составляют структуру пространства последипломного образования и являются интеграторами в его создании; сделан акцент на концептуальных интеграционных основах осуществления характеристик составляющих.

Ключевые слова: заведения последипломного образования; интеграционное образовательное пространство; интеграция; научно-исследовательская деятельность; социально-культурная деятельность; учебно-профессиональная деятельность; учителя начальных классов

CREATION OF A SINGLE EDUCATIONAL SPACE OF POSTGRADUATE EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS

Murashchenko Olena,
Applicant for the Department of Primary Education,
Zaporizhzhya Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education
of the Zaporizhzhya Regional Council,
57–A Independent Ukraine Str., 69035 Zaporizhia, Ukraine,
murashchenko.olenka.2017@gmail.com

The article theoretically justified the ways of creating a single educational space of postgraduate educational establishments on the basis of integration of educational, professional, research and social and cultural activities of teachers as a necessary component of preparation of primary school teachers for integrated learning and examines different approaches to education. Studies of domestic and foreign scientists in comparative analysis with the concept of «educational environment» and characterized the psychological and pedagogical conditions of the turn of the integration educational space of postgraduate institutions.

On the basis of the analysis, the author proposed to identify a system of components that make up the structure of the space of postgraduate education and are integrators in its creation, the emphasis is placed on the conceptual integration bases for the implementation of the characteristics of the components. It is emphasized on the unconventionality of educational and professional activity of elementary school teachers in the aspect of psycho-activity, activation of teachers' research activity as a factor of improving the quality of their training, organization of socio-cultural activity in the conditions of postgraduate education as reasons for the development of adaptability and interpersonal relations.

Particular attention was paid to the use of integration of innovative activities that provide a dialectical interaction of the logic of the educational process, the development of subjects of learning and sociocultural adaptation in the new educational environment to achieve the didactic task of preparing teachers for the introduction of integration education in primary school.

Key words: *educational and professional activity; integration educational space; integration; primary school teachers; postgraduate education institutions; research activity; socio-cultural activity.*

*Стаття надійшла до редакції 07.10.2019
Прийнято до друку 28.11.2019*